

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 5. August.

31ma lappa.

Zauna sinna.

• Is Rihges. Dascheem zilwekeem itt gruhti nahkabs, teem wahrdeem muhsu Runga Jesus Kristus paklaufiht, fo zittkahrt saweem mahzekteem irr fazzjis: "Sakrahjeet tahs atlikkufchas druffas, ka ne kas ne isbahrstabs." (Zahn. 6, 12.) Zo zitteem schkeet wifs, kas tik winneem paleef pahr, masa leeta buht, un wehrts ne, to us nahkamahm deenahm paglabbaht. Zapehz arri, fo Deews winneem tik rohka dohd, istehre, dohmadami: zif mums taggad eenahk, tik mas gan arri us preekschu buhs. Bet tuhktstohfschi zilwefi jau tahdas aplamâs dohmâs irr peewihlufchees; jo tee laifi winneem ne palikke wis tâ, kâ zerreja, bet nahze wehl gruhtaki; tâ, ka beidsot wehl bija Deewa laime, ka winni baddu ne nomirre. Zitteem ne bija ne tik dauds pakkal, ka winnus ar gehdu warreja appaksch semmes dabbuht, un — fur wehl atraitnes un bahriini buhtu atradduschi, fo muttê bahst? — Waldineeki un zitti kristigi zilwefi, tahdas nelaines pasaulê redsedami, shehligâ prahtâ dohmaja: woi ne warroht palihdseht prett tahdu truhkumu un behdu? — Daschs teize: lai ustaifa

krachchanas schkirstus,

fur nabbagi, ir pa 5 fude. rubteem, sawus pelnus drohschi warretu nolift woi us pussgadda augteem, woi us wairofchanu, un fur sawu naudü arri lehti atkal warretu isdabbuht ahra, kad waijadsetu, — tad prahta laudis gan drihs nomanis, ka dauds labbaki effoht, us drohschu kwitti sawu naudü tahdâ schkirstâ eelift, ne kâ to istehreht, sawahm kahribahm kalpojohht, woi pats to glabbaht. — Un raug?, muhsu laikds shehliggeem waldneekeem un zitteem laudim isdewahs, dauds tahdas lahdes, sewischki nabbageem par labbu, ustaitiht. Tahda jau ir Rihgâ, tahda Leepajâ, un, kâ zerrejam, arri Zelgawâ. (Pahr Rihges krachchanas-schkirstu ja-rauga muhsu lappâs 1832, № 26. un 49.) — Zitti atkal mahzija tâ: lai ar waldneeku sinnu kahds simts wihru sabeedrojahs, woi, ja patihk pa wehl leelaku pulku, un kohpâ apsohlahs, kad weens no winneem nomirst, ka tad wiffi zitti wiina arvaitnei woi behrneem, kars pa 50, woi pa 30 kapeikeem, kâ jau buhs norunnahs, peemettih; jo lai arri nabbad sineem zitta pabalsta naw, taf jau schis par eefahkumu buhz labs deefgan. Tahdas sabeedroschanas warr us Wahz' wihsi nosaukt:

lihku lahdes.

Un tahdas jau eeksch dauds pilssehtahm, arri Rihgâ atrohnahs. — Wehl zitti

isdohmaja zittu gudribu, un fazzija atkal tà: kòhpmanni, baggati muischneeki un zitti, kas ar fawu naudu arween jo wairak mefle winneht un nopelniht, jau fenn, us wiffadu wihsi raudsidami, woi winneem laime ne secdohht, zittàs mallàs fadewahs pa daschadahm,

galwofchanas beedribahm,

Kas, prohti, par lehtu maku usnemmahs pahre to galwoht, ka wiffu fshadi pilnigi lihdsinahs, ja kahdam kòhpmannam fuggis woi prezze zaur wehrru pa juhru nahf fshadè, woi kahdam fainneekam nams zaur ugguni aisbehg, woi kahdam muischneekam jeb semneekam krusfa pohsta lauku. Labba fchi leeta deesgan; jo, ja weens fawa fugga, woi prezzes, fawa namma woi fehjas deht gribb buht bes wiffahm bailehm, tad winnam pee tahdas beedribas ja-peeet un tur prett kwitti ja-eemakfa to masu naudu, zil pehz beedribas likkumeem jeb tafses nahfahs; un ja tad kahda nelaimè noteef, tad ta beedriba winnam tuhlin, kad tik fchis ar fshaidrahm leezibahm parahda, ka wiltiba ne kahda turklaht effoht notikkuse, wiffu fshadi lihdsina, un arri ne behda wis, ka parte paliks nabbaga, jo lai winneem arri ifnogaddà lihds desmit fshahdes buhtu ja-lihdsina; zil fimts zilweku turpretti pee winneem buhs eemakfajufchi, kam winneem ne kapeiks ne wajadsehs islihdsinahht? — Schahs beedribas nu gan ne usnemmahs pahre atraitnehm un bahrineem gahdaht, bet us lihdsigu wihsi lai zitti nu arri fadohdahs pa tahdu fawadu

beedribu, kas usnemmahs galwoht,

ka ihpafchi atraitnehm woi bahrineem pehz winnu gahdataju mirschanas tik dauds ismakfahs, zil fchee preeksch winneem buhs nospreedufchi.

Tad nu wiffpirmak wajadsetu famest labbu fshuppu naudas un to pee kahdas teefas tà likt Ehlam, ka nauda arween auglojahs, un ka arri nei leels, nei mass to fteppen, zitteem par fshadi, warretu isnemt ahra. Buhs arri no waldifchanas isluhgtees to brihwibu, ka wifs paleef spehka, ko ar winneem tahdàs buhschanàs norunna. Tad lai wehl fataifa fshaidru takfi jeb tahdu ihfu mahzibu, kas rahda, zil tad nu puffmuhscha zilwekam ifnogaddà pee winneem buhtu ja-eemakfa par katru fimts rubtu, ko gribb, lai pehz winna aiseefchanas winna atraitnei woi behrneem ismakfa, un zil atkal buhtu ja-eemakfa tahdam, kas woi jaunaks woi wezzaks. Un beidsohht, lai pa wiffu semmi to leetu pasluddina, un ihpafchi wihrus usrunna tà: Wihri, juhs sinnat, ka teefs, ko Dahwids fakfa: "Muhfu deenas wirs semmes irr tà, kà ehna, un tur kawefchanas newaid." (1 laika gr. 30, 15.) un juhs arri pasihsteet tohs wahrdus, ko tas fwehts Apustuls Dahwils irr rakstijis: "Ja kas fawus peederrigus - - - ne apgahda, tas - - - niknaks, ne kà kahds netizzigajs." (1. Tim. 5, 8.) Woi tad jums ne buhtu schehl, ka juhs mihti paliktu bes maies, kad juhs galwina pakriht? — Bet ja juhs nu arri eefahktu, laikam paklausidami teem fwehteem wahredeem, kas mahza: "Teem behrneem ne buhs mantas sakraht preeksch wezzakeem, bet teem wezzakeem preeksch behrneem" (2. Kor. 12, 14.), ifgaddà 4 fudraba rubtus paschi preeksch winneem falikt, tad jums 25 gaddus buhtu ja-krahj, pirms jums isdohtohs, fimts rubtu fadabbuht. Gan pahri gaddu jau agraki jums tik dauds warretu rohka kluht, ja tik sinnatu

drohfschu weetu, fur sawus 4 rublus us augfu augteem nolift. Bet kà tad, ja juhs tif ilgi wairs ne dshwoseet? — Tad gan masa leeta buhs, fo seewa un behrni dabbuhs. Turpretti atneffeet mums ifgaddà sawus tschetr rublus, tad meh's, ja juhs tif wehl effat pufsmuhscha zilweki un weffeli, usnemfimees, juhsu mihteem rublin pehz juhsu mirschanas fimts rublus ismaksah't, weenlihd's, woi jau 18 gaddus, woi tif weenu paschu reisi sawu dalku buhfeet eemaksajufchi; lai tif tad weens ar muhsu kwitti fo jums dewam, un ar skaidrahm leezinahm, ka juhs jau teescham effoht aismiggufchi un tif ne paschi few gallu taifijufchi, pee mums nah't un to naudu fanemm. Ja griibat, lai sawà laikà preeksch jums ismakfa 200 rublus, tad jums ifnogaddà 8 rubli ja - eemakfa, un tà jo prohjam, ja patihk, lihds dauds tuhkstofcheem. Bet ja effat jaunaki pah'r 46 gaddeem, tad jums masak, un ja wezzaki, druffia wairak ja - eemakfa. Laikam juhs turklaht dohmafeet: bet kas tad buhtu, kad Deews muhs tatschu ilgaki usturretu, ne kà 25 woi 18 gaddus? Woi tad tohs fimts rublus, fo seewa un behrni dabbuhs, pahrdahrgi ne buhtum wis maksajufchi? — Tad meh's jums atbildam: sinnams, tad tas, fo jau buhfeet eemaksajufchi, tif dauds gan isnessihs, zil juhsu mihti us preekschu isdab-buhs; bet jums tof labbaki ja - dohma, ka welti ihteni ne fo ne eemaksajufchi; jo ta masa leeta, fo juhs tad pa sawu ilgu muhschu laikam buhfeet maksaju-fchi pah'r, tof nah'foht teem zitteem wisseem par labbu, kam sawi maises deweji agraki aisgahje, ne kà juhsu mihteem. Leekat beidsfoht wehrà, zil retti noteek, ka zilweki ilgu muhschu panah't, un kahda nedrohscha mums wisseem ta dshwi-ba irr. Bet us to jums zeeti ja - rauga, ka juhs ne weenu paschu gaddu pee mums ne paleekat parradà, jo zittadi juhs tihfchi nosaudefeet wiffu, fo tif lihds tam jau buhfeet eemaksajufchi. — Meh's usnemnamees, ja jums patihk, tàpatt arri par to galwoht, ka meh's pehz juhsu mirschanas juhsu feewahm, woi behrneem, woi zittam kahdam zilwekam ifnogaddà, zil ilgi tas tif buhs dshwos, to ismaksafim, fo juhs tam nowehlefeet; bet, sinnams, tad jums pehz pawiffam zittadas taks'es buhtu ja - eemakfa; jo tad ne tikween pehz juhsu paschu, bet arri pehz juhsu feewu woi behrnu wezzuma reh'kinasim. — Un raug', tahdas beedribas zittàs pasfaules mallàs jau dauds rohnah's, wiffwairak Calenderu, Spran-tschu un Wahz'semmé. — Irr tahda patte galwofchanas beedriba aispehrn nu arri pa Kreewu walstibu, ar pascha augsti zeeniga Reifera sinnu, ustaisita, un winnai ta sawada brihwiba dohta, ka pa 20 gaddeem zittai tahdai neweenai pataus zeltees. Za tschuppa naudas, fo beedriba irr famettuse, irr 4 tuhkstohsch reis tuhkstohsch rubli, un schee us augteem irr Eihlam likti pee Pehterburg'es kophmannu bankes. Beedriba ne ween usnemmah's galwoht, ka us weenu paschu reisi atraitnehm un bahrineem woi zitteem to ismaksah's, fo gahdataji, wehl dshwi un pee labbas weffelibas buhdami, teem par labbu nospreede, bet arri, ja patihk, scheem ifnogaddà, kamehr tee buhs pasaulé, tif dauds pasneegs, zil buhs norunnah's. — No pufsmuhscha zilweka, tas irr, pehz winnu skaitischanas: no tahda, kas 46 gaddus wezzumà, nemm katrà gaddà 4 rublus, galwodama, ka weenà lah'gà, tuhlin pehz winna mirschanas, 100 rublus ismaksah's; par 200 rubleem pee winneem ifgaddà ja - eemakfa 8 rubli, par 300 rubleem 12 rubli un tà j. pr.

lihdſ daudſ tuhſtoſcheem. Kaſ tif 30 gadduſ irr wezzumâ, tam kaſtr 100 rubtu buhſ lehraki; jo tam tif 2 rubti un 68 kap. par gaddu ja-makfa; bet kaſ jau 55 gadduſ wezzumâ, no tam praſſa wairak, prohti: 5 rubtuſ un 32 kapeiſ. — Ja puſſimuhſcha wihrſ grihb, lai beedriba uſ preekſchu, kad wiſch jau patſ buhſ aiſmidſiſ, winna ſeewai, kaſ taggad 30 gadduſ wezzumâ, ifnogaddâ 100 rubtuſ paſneediſ, tad tam, kamehr wehl patſ dſihwſ, kaſtrâ gaddâ 38 rubti ja-eemakfa; un tâ wiſſu takſeſ wiſſaſ eemakfaſchanaſ un iſmakfaſchanaſ ſkaidri un taiſni peh; zilweku wezzuma irr noſpreeduſſchaſ; laiſam wiſſi turklaht arri Dahwida wahrduſ apzerreja, kaſ fakfa: "Muhſu dſihwibaſ laiſſ ſtahw ſeptindeſmitſ gadduſ, jeb ja kaſ tohti ſtiprſ irr, aſtondeſmitſ gadduſ." (Dahw. dſ. 90, 10.) — Mums preekſ irr biſiſ, dabbuht ſinnaht, wiſſi eekſch ſawuſ takſeſ ir uſ to eſſoht dohmajuſchi, ka wezzaki, kam kaſhdſ krohplſ behrniſch irr, par ſcho pee wiſſeem arri itt labbi warroht gaſdaht. — Schai beedribai irr pee; preekſch-neeki, kaſ wiſſi Pehierburgâ dſihwo, 3 no augſtu leekungu un 2 no kohpman-nu kaſtriaſ, un ſchee ifnogaddâ uſ kreewiſſi un wahziſſi pa wiſſu ſemmi iſlaiſch ſkaidru ſinnu pahſ ſawu rehkenu un ſaweem darbeem. Bet arri eekſch Nih-gaſ dſihwo kungſ, kaſ ſchahſ beedribuſ ſinnatneekiſ, tam wahrduſ irr: Schwederſky un winna mahja pee Sunder-eelaſ 17tâ nûmberi. Zitti ſinnatneeki arri zittâſ pilſſeſtâſ pa Widſemmi un Kurſemmi: Walmari: rahtſ v. Schöne, Jel-gawâ: burmeiſterſ v. Zuccalmaglio, Leepaja: kohpmanſſi Rottermund, Wenteſ pilli: konſulſ C. D. Herſwich, Bauſſe: rahtſ ſiktehrſ Lauenſtein, Jehkabſtattê: amkahtſ v. Czudnachowſky, un Zukkumâ: rahtſ ſiktehrſ Stoff. Schee kungſ wiſſi kaſtram zilwekam, kam pariht, labpraht ſinnu iſdohſ pahſ ſcho beedribu un wiſſaſ takſehm, un arri kaſtram warreſ mahziht, kaſdahm tahm ſihmiehm buhſ buht, ar ko pee beedribuſ waijaga parahdiht, zil-wezſ weenſ un moi weſſeſ. — Uſ preekſchu warr buht, mehſ ſaweem laſſitajeem wehl kaſdu wahrdinu pahſ ſcho galwoſchanaſ beedribu ſazziſim.

Gudribas mahzibas.

25.

Lai kungſ irr par wâhderi,
Par rohfahm irr tee ſemneeki;
Kad kungam kalpſ ne paklauſa,
Driht kalpſ un kungſ ees iſpohſtâ.

26.

Daſchſ nerriſ tizz, wiſch eſſoht drohſch;
Zadeht taſ wiſſuſ laudiſ kohſch,
Bet drohſchaku uſtirrina,
Kaſ tam ar duhreem atmakfa.

27.

Kad ſagliſ tewi uſrunna,
Ar tew ſapihſteſ beedribâ,
Zad leekulam ne tizzi wiſ,
Jo wiſch tew teeſcham aplaupihſ.

28.

Kad pluſſchkiſ tewi apkêſſi,
Zad ſmeij' tu par to traktuli;
Wiſch teeſcham tew ne kehſitu,
Ja wiſch ſapraſtu gudribu.

H.

Lihtſ 3. Auguſt pee Nihgeſ irr atnahkuſchi 797 kuggi un aiſbrautkuſchi 683.

Brihw drikkêht. No juhrmallâſ-gubernementu augſtaſ waldiſchanaſ puſſeſ:
Dr. C. E. Napierſky.